

بررسی نقش موثر رویکرد زنده‌واری در طراحی معماری با مطالعه موردی بافت تاریخی پژوهشکده فرهنگی، آتشیگاه اصفهان

جواد منصوری^{1*}، هوتن ایروانی²

1- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردستان، Jmk.5835@yahoo.com

2- استادیار گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردستان، Houtaniravani@yahoo.com

چکیده

پژوهشکده فرهنگی آتشیگاه اصفهان به عنوان مکانی برای اجرای فعالیت‌های فرهنگی، هنری و گذراندن اوقات فراغت در جامعه شهری امروز از اهمیت بالایی برخوردار است. کوه آتشیگاه در مغرب اصفهان است قرار دارد که آثار به جای مانده آن از خشت‌های ضخیم است که به وسیله ملاط رس و قطعات نی به یکدیگر متصل شده‌اند. قرارگیری در این بافت، با شرایط جوی خاص همچون وزش مناسب و نامناسب بادهای غالب محل و همچنین جهت مناسب قرارگیری در معرض نورخورشید، سبب حساسیت و توجه زیادی به طراحی این پژوهشکده فرهنگی شده است. در همین راستا با بهره‌گیری از رویکرد زنده‌واری سعی شده است که به تمام نیازهای طرح به صورت پویا و پیوسته و رعایت اصل عدالت پاسخ داده شود. در نهایت این مجموعه بر اساس 25 لایه زنده‌واری در معماری طراحی شده است. که در این مقاله به صورت خلاصه به بررسی 14 لایه پرداخته شده است.

واژه‌های کلیدی: طراحی معماری، رویکرد زنده‌واری، لایه‌های وجودی، پژوهشکده فرهنگی.

1- مقدمه

معماری به عنوان یکی از قدیمی‌ترین علوم، از پیشینه‌ای کهن برخوردار است. از زمانی که انسان پا به عرصه حیات نهاد، معماری را آغاز نمود و تا به امروز، این معماری پا به پای بشر و سایر پدیده‌های بشری روند تکاملی خود را طی کرده و دگرگونی‌های بسیاری را به خود دیده و به واسطه همین دگرگونی‌ها در طی زمان تعاریف آن نیز تغییر کرده است. معماری پدیده‌ای است که طی هزاران سال وجود داشته است و نمونه‌های آن به شکل بناها و ساختمان‌های متعدد در جهان پراکنده می‌باشد. اولین تعریف معماری که در دایره المعارف معماری به آن استناد می‌شود و تعریف دانشگاهی محسوب می‌شود، متعلق به «جان راسکین» می‌باشد که در کتاب خود معماری را چنین تعریف کرده است: «معماری هنر افراشتن و آراستن بنا توسط انسان است». تعریف دیگری که در فرهنگ معماری آمده است مربوط به «ویترو یوس» معمار معروف رومی است که معماری را چنین تعریف کرده است: «معماری از نظم، سازواره، آرایش، تناسب، هماهنگی، قرینگی، پسندیدگی و اقتصاد ناشی و نتیجه می‌شود». ویترو یوس معماری را واجد سه ویژگی زیبایی، استحکام و سودمندی می‌داند و این سه ویژگی را سه ضلع مثلث معماری می‌داند. در دایره المعارف بریتانیکا، معماری علم و هنر ساختمان معرفی شده است. یعنی ترکیبی از مسایل تکنیکی، فنی با مسایل هنری و سلیقه‌ای و قریحه‌ای است. «سرکریستوفر رن» معمار بزرگ انگلیسی در تعریف معماری گفته است، معماری حاصل زیبایی، استحکام و پایداری و آسایش و آسودگی است. دایره المعارف معماری با استناد به تعاریف فوق تعریف جامع زیر را ارائه می‌دهد: «معماری باید علم و هنری تعریف شود که طراحی ساختمان را توأم با کیفیت زیبایی، هندسی و